

DRETS HUMANS

El proper dia 10 de desembre, coincidint amb el 50 aniversari de la Declaració Universal de Drets de l'Home, milions d'espelmes d'Amnistia Internacional cremaran arreu del món com a símbol del desig que els drets de l'home siguin respectats arreu.

La realitat ens diu, però, que aquesta ambició segueix estant molt lluny de la realitat, perquè només una part reduïda de la població mundial gaudeix dels que avui considerem que són els drets de l'home i de l'individu.

Això lliga amb la idea que el concepte de drets de l'home és un concepte dinàmic, que no va començar el 1948, sinó quan els ciutadans anglesos van començar a obtenir concessions democràtiques de la Corona, quan l'Assemblea Nacional Francesa aprovava la Declaració de Drets de l'Home i del Ciutadà en el fragor de la Revolució del 1789 o quan la Constitució nord-americana o, fins i tot, la primera Constitució espanyola –La PEPA–, assentaven tot un seguit de drets i obligacions dels ciutadans.

La Declaració del 1948 era, però, universal, perquè les Nacions Unides acabades de néixer volien donar contingut a la justícia universal, en un moviment que encara presenta molts problemes, quan veiem que bona part dels habitants de la Terra segueixen sense gaudir d'uns drets mínims; que el Tribunal Penal Internacional, creat per la Conferència de Roma d'enguany, està lluny de tenir acceptació universal, i que el tema del judici o no judici al general Pinochet ocupa les primeres pàgines de la premsa del món.

La mateixa aparició de la teoria de la inge-rència humanitària, quan els països no respecten els seus propis ciutadans, demostra que els con-ceptes de drets de l'home estan encara lluny de trobar un camí diàfan.

El que és cert és que, en els últims anys, el sistema internacional, encapçalat per les Nacions Unides, ha fet molts esforços per definir el concepte de drets a respectar, a través de les diferents conferències que han anat tenint lloc; la conferència sobre respecte al medi ambient de Rio, la de la població al Caire, la de la Dona a Pequín i altres.

Els països europeus membres del Consell d'Europa ara els antics països comunistes i tot s'han posat un llistó més alt: el del Conveni Europeu de Drets Humans subscrit el novembre del 1950 i, després, en l'Acta Final de la Conferència d'Hèlsinki de Seguretat i Cooperació a Europa (Agost del 1975) es va avançar quant al respecte a tots aquests principis.

La mateixa Unió Europea ha anat avançant en la definició d'aquests temes, fins culminar amb el Tractat de Maastricht i les clàusules democràtiques que s'inscriuen als Tractats i Acords que la UE negocia amb països tercers.

Però com més es parla i més es tracta de condicionar l'ajuda internacional al respecte dels drets humans, més dificultats es troben per definir-los correctament, per la senzilla raó que són moltes les interpretacions diferents que se'n donen.

Quan en Fidel Castro diu que a Cuba es respecten escrupolosament els drets de l'home, vol dir que la Revolució Cubana ha fet avenços respecte a temes com l'escolarització, la salut, la mortalitat infantil, la igualtat entre homes i dones i d'altres, però oblida que, per al món occidental, els drets polítics i la democràcia són components fonamentals dels drets de l'home.

Estem, per tot això, en una commemoració relliscosa, en què tothom celebra els cinquanta anys de la Declaració Universal, però amb una realitat subjacent totalment diferent.

En la nostra societat globalitzada, l'eliminació de barreres als intercanvis internacionals i la tecnologia produeixen una gran increment de la renda disponible, però la seva distribució no és gens igualitària i es creen situacions de gran injustícia nacional i internacional.

Tothom parla que tots tenim el dret a la prioritat i a la vida familiar, però els mitjans de comunicació de masses i l'Estat hi interfereixen de forma tothom parla del dret a l'alimentació, la salut, l'educació i la vivenda, però més de mil milions d'habitants de la Terra no veuen com fer efectiu aquest dret.

Ara que fa cinquanta anys de la Declaració del 1948 i ara que la igualtat respecte a races, sexes, nacionalitats i bressol sembla més o menys aconseguida, ens falta fer esforços encara molt importants per fer realitat que el dret a una supervivència digna, el respecte a la dignitat humana, l'accés a l'educació, la llibertat política, la desaparició de la tortura, el dret a la cultura i tantes altres coses s'encarrilin de la millor manera possible.

Ací, com en tantes coses, la manca d'accés als drets de l'home va associada a la pobresa i a les dictadures.

